

Testo digitalizzato da www.torah.it nel 2010
Tutti i diritti sulla digitalizzazione riservati

Testo sacro.
Stampare solo per conservarlo.

Eliminare esclusivamente in ghenizà

IL PENTATEUCO

VOLGARIZZATO E COMMENTATO

DA

SAMUEL DAVID LUZZATTO

PADOVA
1874

43
PARASHAT EKEV

Torah.it

האלהים האל הנאמן שמר הברית והחסד
לאהביו ולשמרי מצותו לאלף דור: (10)
ומשלם לשנאיו אל-פניו להאבידו לא יאחר
לשנאו אל-פניו ישלם-לו: (11) ושמרת את-
המצוה ואת-החקים ואת-המשפטים אשר
אנכי מצוך היום לעשותם: פ פ פ
מו (12) והיה י עקב תשמעון את המשפטים
האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר יהוה
אלהיך לך את-הברית ואת-החסד אשר

DEUTERONOMIO VII

servanti i suoi precetti, per mille generazioni. (10) E paga al suo nemico in faccia sua [in vita sua], in guisa da distruggerlo; non indugia verso chi l'odia, in faccia [in vita] gli retribuiscie. (11) Presta dunque attenzione ai precetti, agli statuti ed alle leggi, ch'io ti comando oggi, per eseguirli. (12) Ora, in premio dell'obbedienza che presterete a queste leggi, osservandole ed eseguendole, il Signore, Iddio tuo, ti manterrà

ובדסוס נאסולי כוונות זכ"ף, ופירוט הגויות הגופות, ור' דניאל יע"ל כתב הגויות
בשני וז"ן ויסע עשה, והאחרונים לא הבינו והדפיסו הכותיות, גם בוקסטארף הביאו
בלקסיקון תלמודיקים בערך גוי. ואשריהם: ע' ישעיה י"ז ה'. (יב) ושמר ה'
אלהיך לך את הברית: כשחיו אתם לו לעם, הוא ישמור בריתו, ויהיה לכם
לאלהים עוזר ומושיע בכל עת, שאם לא תעשו אתם את שלכם לא יהיה גם הוא לכם
לאלהים על הענין הזה, אבל יענישכם כקטאתיכם אע"פ שלא יפר את בריתו בעולם

(*) וזכורו קרי.

תגדעון ופסיליהם תשרפון באש: (1) כי עם
קדוש אתה ליהוה אלהיך בך בחר יהוה
אלהיך להיות לו לעם סגלה מכל העמים
אשר על-פני האדמה: (2) לא מרבכם מכל-
העמים חשק יהוה בכם ויבחר בכם כי-
אתם המעט מכל-העמים: (3) כי מאהבת
יהוה אתכם ומשמרו את-השבעה אשר
נשבע לאבותיכם הוציא יהוה אתכם ביד
חזקה ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך-
מצרים: (4) מפטיר (5) וידעת כי יהוה אלהיך הוא

DEUTERONOMIO VII

i loro altari demolirete, e le loro lapide spezzerete, e i loro boschi sacri taglierete, e i loro simulacri abbrucerete. (6) Poichè tu sei un popolo sacro al Signore Iddio tuo: tu fosti eletto dal Signore, Iddio tuo, ad essere quello che, fra tutti i popoli esistenti sulla faccia della terra, fosse il suo tesoro. (7) Non è già per esser voi più numerosi d'ogni altro popolo, ch' il Signore v'ha prediletti e prescelti; poichè voi siete il meno numeroso di tutt'i popoli. (8) Ma per l'amore del Signore verso voi, e perchè vuol mantenere il giuramento fatto ai padri vostri, il Signore vi trasse con mano potente, e ti liberò da quella (ch'era per te) casa di schiavi, dalla mano (cioè) di Faraone re d'Egitto. (9) Devi quindi conoscere ch'il Signore, Iddio tuo, quegli è Iddio; Dio infallibile che attiene la promessa, e conserva la benivoglienza, ai suoi amatori ed os-

נָתַן לְךָ לֹא-תַחֹס עֵינֶיךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תִעַבְדֶּה
 אֶת-אֱלֹהֵיהֶם כִּי-מוֹקֵשׁ הוּא לְךָ: ס (י) כִּי
 תֹאמַר בְּלִבְּךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִים מִמֶּנִּי
 אֵיכָּה אוֹכַל לְהוֹרִישָׁם: (יב) לֹא תִירָא מֵהֶם
 זָכַר תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לְפָרְעָה וּלְכָל-מִצְרָיִם: (יג) הַמַּסֹּת הַגְּדֹלוֹת
 אֲשֶׁר-רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֵתָת וְהַמִּפְתִּים וְהַיָּד
 הַחֹזֶקֶת וְהַזֵּרַע הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בְּיַעֲשֵׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל-הָעַמִּים
 אֲשֶׁר-אַתָּה יָרָא מִפְּנֵיהֶם: (יד) וְגַם אֶת-הַצְרָעָה

DEUTERONOMIO VII

tu non presti culto ai loro dèi, perocchè essi ti sarebbero d'inciampo [cagione di rovina]. (17) Se mai dicessi nel tuo cuore: Queste nazioni sono più numerose di me, come potrò scacciarle? (18) Non devi temerle. Sovvengati ciò ch' il Signore, Iddio tuo, ha fatto a Faraone, ed a tutti gli Egizi; (19) I grandi miracoli, ch' i tuoi occhi hanno veduti, e i segni o i prodigi, e la mano potente, ed il braccio steso, con cui il Signore, Iddio tuo, ti trasse (di là). Il simile farà il Signore, Iddio tuo, a tutt' i popoli, dei quali tu temi. (20) Il Signore,

למוקש, שמעבוד את אלהיהם ותסור מאחרי ה'. (כ) וגם את הצרעה: יחזקאל ב"ד י"ג הזכירה לישראל, א"כ בהכרח נתאמת הדבר, שע"פ שלא זכר העליונות הזה במיוחד בספור כבוד הארץ. בתנ"ך כ"י שנת ק"ז מנאחי עד-אבל, והרביעי ככון, והכוונה

נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיךָ: (יא) וְאַהֲבָךָ וּבִרְכָךָ וְהִרְבֶּךָ
 וּבִרְךָ פְּרִי-בִטְנֶךָ וּפְרִי-אֲדָמָתְךָ דִּגְנֶךָ וְתִירִשֶׁךָ
 וַיִּצְהָרְךָ שְׁגַר-אֲלֶפֶיךָ וְעִשְׂתָּרֶת צֹאנֶךָ עַל
 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיךָ לָתֵת לְךָ:
 (יב) בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל-הָעַמִּים לֹא-יְהִי בְךָ
 עֶקֶר וְעִקְרָה וּבְבַהֲמֹתֶיךָ: (יג) וְהַסִּיר יְהוָה
 מִמֶּךָ כָּל-חֲלִי וְכָל-מְדוּי מִצְרַיִם הַרְעִים אֲשֶׁר
 יִדְעָתָ לֹא יִשְׁמַם בְּךָ וְנִתְּנָם בְּכָל-שָׁנָאֶיךָ:
 (יד) וְאַכַּלְתָּ אֶת-כָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

DEUTERONOMIO VII

le promesse e la benevolenza, che giurò a' tuoi padri. (13) Egli ti amerà, ti benedirà, e ti renderà numeroso, e benedirà il frutto del ventre tuo, ed il prodotto della tua terra, il tuo grano, il tuo mosto ed il tuo olio; i parti dei tuoi animali bovini, e le gregge del tuo bestiame minuto; (e ciò) su quella terra ch'egli ha giurato ai padri tuoi di dare a te. (14) Benedetto sarai più di qualsiasi altro popolo; non vi sarà fra di te nè uomo nè donna infecondi; nè nel tuo bestiame. (15) Il Signore rimuoverà da te ogni malattia; e non porrà in te alcuno dei pessimi morbi egiziani a te noti, ma porràli in tutt' i tuoi nemici. (16) E tu distruggerai tutt' i popoli ch' il Signore, Iddio tuo, ti dà; non usare seco loro misericordia, affinché

לכטוש אחכס לגמרי. (טז) מדוי מצרים: הם תולאים ברעים לארץ מצרים, כגון Aegyptus talium vitiorum genitrix. Plinius, *Historia naturalis*, lib. 26. ; הוצעת: cap. 1. (טז) כי מוקש הוא: כל אחד מהגוים ההם אם תקיימםו אלך יהיה לך

Iddio tuo, manderà contro di essi anche i calabroni, in guisa che periscano dal tuo cospetto i rimasti ed i nascosti. (21) Non ti scoraggiare in faccia ad essi, poichè fra di te è il Signore, Iddio tuo, Dio grande e formidabile. (22) Il Signore, Iddio tuo, scaccerà queste nazioni dal tuo cospetto a poco a poco. Non potrai estermiarle rapidamente, affinchè non si moltiplichino contro di te le bestie selvagge. (23) Il Signore, Iddio tuo, le darà in tua balia, e le porrà in grande scompiglio, sino a che saranno distrutte. (24) Darà in tua mano i loro re, e farai sparire il nome loro [di quelle nazioni] di sotto al cielo; nessuno potrà resistere in faccia a te, (ma soccomberanno), in guisa che le distruggerai. (25) I simulacri dei loro dèi abbrucerete. L'argento, o l'oro, che hanno in dosso [cioè gli ornamenti di quella gente, rappresentanti qualche divinità, v. Genesi XXXV. 4] non t'invogli a pigliarle per tuo uso, affinchè tu non inciampi [non ti rovini] in esso; imperocchè quello è cosa dal Signore, Iddio tuo, abborrita. (26) Non introdurre dunque in casa tua un oggetto abominevole, rendendoti così Hhèrem come quello [cioè cosa destinata alla distruzione]; ma abbi in abominio ed abborrimento, imperciocchè Hhèrem egli è.

עד שיאבדו נופניך הנשארים והנסתרים. (כג) והיום כפיר"שי והם אותם, וזרע היום כוון ויהווה. (כה) לא תחמוד וגו': הם אלהי הנכר אשר נתכשיעיהם כאוור ציעק (בראשית ל"ה ב' ו'). תועבת ה' אלהיך הוא: הכסף והזהב העשוי בצורת ע"ז או על שם ע"ז.

יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד-אֲבָד הַנְּשָׁאֲרִים
וְהַנְּסֻתָּרִים מִפְּנֶיךָ: (כא) לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם
כִּי-יְהוּה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא:
(כב) וְנִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-הַגּוֹיִם הָאֵל מִפְּנֶיךָ
מֵעֵט מֵעֵט לֹא תוּכַל בְּלַתֶּם מֵהָר פֶּן-תִּרְבֶּה
עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה: (כג) וְנָתַנְּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְפָנֶיךָ וְהָמַם מְהוּמָה גְדֹלָה עַד הַשְּׂמָדָם:
(כד) וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדְךָ וְהֶאֱבַדְתָּ אֶת-שִׁמְם
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא-יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד
הַשְּׂמָדָךְ אַתֶּם: (כה) פָּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן
בְּאֵשׁ לֹא-תִחַמְדוּ כֶסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלִקְחַתָּ
לָךְ פֶּן תִּגְקֹשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֵבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא: (כו) וְלֹא-תִבְיֵא תוֹעֵבָה אֶל-בֵּיתְךָ וְהֵייתָ
חָרָם כָּמֹהוּ שִׁקָץ יִתְשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֲבֹר תִּתְעַבְּנוּ
כִּי-חָרָם הוּא: פ

VIII

(1) Abbiate a cuore tutt'i precetti ch'io ti comando oggi, per eseguirli; affinché viviate, e divenghiate numerosi, e possiate occupare e possedere la terra ch'il Signore ha giurato ai vostri padri. (2) E ti sovvenga di tutto il viaggio, ch'il Signore, Iddio tuo, ti fece fare da quarant'anni in qua, pel deserto, facendoti soffrire delle privazioni, ad oggetto di sperimentarti, per conoscere ciò ch'è nel tuo cuore, se osserveresti i suoi precetti, o no. (3) Ti fece soffrire privazioni e fame, indi ti fece mangiare la Manna, ignota a te ed ai padri tuoi; affine di farti conoscere che non è del solo pane che l'uomo possa vivere, ma che l'uomo può vivere di tutto ciò ch'esca dalla bocca del Signore [cioè di qualsiasi cosa, che dalla divina volontà gli venga assegnata]. (4) La tua veste non ti si logorò addosso, ed il tuo piede non incalli in questi

הענין היא כי תחלת המאמרה היתה להולכס במדבר מ' שנה אם לא יעמדו בנסיון, אבל אם יעמדו בנסיון יביאם מיד אל הארץ. והם מסייע מחד שטמי בענין המרגלים, כי לא היה עונש מוט, אלא כי ה' נסה את ישראל על ידיהם וראה שאינם ראויים לבוא אל הארץ, ועכס שם עד קום דור אחר, ועיין שם עוד. והנה פי' הכתוב כי סנת לכתם במדבר היה כי רנה ה' לנסותם הראויים הם להכנס לארץ ולהיות לאומה בין האומות, וכסה אותם בדבר המרגלים, ואחר שלא עמדו בנסיון עכס שם, אבל ויעבד וירעיבך הוא ענין אחר והוא לועז הודיעך גוי'. (ד) שמלתך לא בלתה מעליך: לא חפרת קליפות שולות עד שתבלה שולתך על צורך מכלי להחליפה, וכן רגלך לא בלקה מכלי מנעלים, כי ה' זימן לך כל צרכך (קליר'). לפי זה תבט מעליך מודויות, כי לא היה שלא בלו השולות דרך כס, אבל לא בלו בהיותן על צרס, עד שיטערו ללבוש בלואיס, והנה מעליך פירושו בהיותן עליך, כמו ערי שר מעלי, בעודו עלי. בצקת: אין ענינו כפיחה, כי הצק נקרא כך קודם שימוץ (את צקו טרס יחזו), אבל הוא שדומה לנבק שנתקשה, והנה רגלך לא בלקה דומה למה שכתוב ביוקס אחר (לונטה כ"ט ד') ובעלך לא בלתה מעל רגלך שהיו לך בעלים להחליף, ולא הורכת לילך יחף באופן שיעבדו רגלך. והנה הענין מפורש בכתובים (ט' כ"ח) וארבעים שנה כלליתם במדבר לא חפרו שלמותיהם לא בלו ורגליהם לא בלקו, לא חזרו שהיה

www.torah.it

ח

(א) כָּל־הַמְצֹאָה אֲשֶׁר אֲנִי מְצֹנֵךְ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחְיִין וּרְבִיתֶם וּבֵאתֶם וּירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתֵּיכֶם: (ב) וּזְכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבַּעַם שָׁנָה בְּמִדְבַר לְמַעַן עֲנִתְךָ לְנִסְתְּךָ לְדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ הִתְשַׁמֵּר מִצְוֹתוֹ אִם־לֹא: (ג) וַיַּעֲנֶךָ וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכַלְךָ אֶת־הַמֶּן אֲשֶׁר לֹא־יָדַעַת וְלֹא יָדַעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעַךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לִבְדוֹ יְחִיהַּ הָאֱדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצֵא פִי־יְהוָה יְחִיהַּ הָאָדָם: (ד) שְׂמַלְתְּךָ לֹא בִלְתָה מֵעַלְיֶךָ וּרְגַלְךָ לֹא בִצְקָה זֶה אַרְבַּעַם

(א) ורביהם ובאתם וירשתם את הארץ: אחר שיכנסו לא"י היו צריכים לפרות ולרבות, כדי לבוא בכלה ולירש אותה ולהריש את הכנעני הנשאר בה. (ב) למען ענותך לנסותך: כ"ל לועז חוזר לנלות לנסותך, לענותך כדי לנסותך, כי הכסיון הוא הדבר המכוון, ולא העינוי. ובענין עמוק הדבר יפה כתב הכורס כי יוכאן כראה שעכסו במדבר היה לנסיון ולא על קטא המרגלים, ושאינם אומות

(*) מנותיו קרי.

quarant'anni. (5) Conoscerai quindi intimamente, che nella guisa che un uomo ammonisce il proprio figlio, il Signore, Iddio tuo, ti ammonisce. (6) Ed osserverai i precetti del Signore, Iddio tuo, seguendo le sue vie [i suoi dettami], e temendolo. (7) Perciocchè il Signore, Iddio tuo, è per portarti in una buona terra, paese di rivi d'acqua, di fonti e d'abissi [cioè acque sotterranee] sgorganti per le valli e pei monti. (8) Paese di frumento e d'orzo, di viti, fichi e melagrani; paese d'olivi (abbondanti) d'olio, e di miele. (9) Paese, ove senza scarsezza mangerai pane, ove non mancherai di cosa alcuna: paese di cui le pietre sono (dure come il) ferro, e da' cui monti caverai rame. (10) Tu mangerai e ti sazierai [cioè vivrai nell'abbondanza], e benedirai il Signore, Iddio tuo, per la buona terra che ti concesse. (11) Bada bene che tu non dimentichi il Signore, Iddio tuo, in guisa di non osservare i suoi precetti, le sue leggi e i suoi statuti ch'io ti comando in oggi; (12) Che, vivendo nell'abbondanza, e buone case edificando ed abitando; (13) Ed il tuo bestiame grosso e minuto moltiplicandosi, ed acquistando tu in grande quantità argento ed oro, e moltiplicandosi ogni tuo avere; (14) Il tuo cuore non insuperbisca, e tu ponga in oblio il Signore, Iddio tuo, che ti trasse dalla terra d'Egitto, da quella (ch'era per voi) casa di schiavi;

בזה כס, אלא שלח חסרו דבר כי ה' ספק לרכיבס. (ה) וידעת עם לבבך כי וגו': מבין כי ה' אהבך אותך אחרי שלח חסרת דבר, וא"כ כל מה שנוהה לך אינו אלא לטובתך. (ז) אבניה ברזל: קשות וטובות לזבין (ספורנו), אבל אם היו רוב ההרים היו ברזל היה הקרקע ערשין, לא ארץ פרי. (י) וברכת: לפי הפשט אין זה טוה, רק הודעה שכל כך תהיה טובתך והללחתך עד כי מעמך תכיר חסד הנורא ותתעורר לזכרו; ואח"כ הזהיר שישמרו לנלתי שכוח כי מה' היתה זאת לקם, כי כן עבד האדם כשתבואהו טובה גדולה הוא עובד את ה', אך אח"כ ברוב הימים הטובה ההיא כנשית לו ענעית, והוא שוכח מלבו הקודם.

שנה: (ה) וידעת עם לבבך כי כאשר יסר איש את בנו יהוה אלהיך מיסרך: (ו) ושמרת את מצות יהוה אלהיך ללכת בדרכיו וליראה אתו: (ז) כי יהוה אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר: (ח) ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש: (ט) ארץ אשר לא במסכנת תאכל-בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת: (י) ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן-לך: שני (יא) השמר לך פן תשכח את יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוה היום: (יב) פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת: (יג) ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה-לך וכל אשר-לך ירבה: (יד) והם

אִם־שָׁכַחַת תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ
 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ
 לָהֶם הֲעַדְתִּי בְכֶם הַיּוֹם כִּי אֶבְרָא תֵאבְדוּן:
 (15) כִּגְוִים אֲשֶׁר יְהוָה מֵאֲבִיר מִפְּנִיכֶם בֵּן
 תֵּאבְדוּן עַקֵּב לֹא תִשְׁמָעוּן בְּקוֹל יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: פ

ט

(16) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶתְּהָ עֵבֶר הַיּוֹם אֶת־
 הַיַּרְדֵּן לְבֹא לְרִשְׁתָּ גּוֹיִם גְּדֹלִים וְעֲצָמִים
 מִמֶּךָ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצֻרֹת בַּשָּׁמַיִם: (17) עַם־

DEUTERONOMIO VIII-IX

dimenticanza il Signore, Iddio tuo, seguirai altri dèi, e li servirai e ti prostrerai ad essi: vi avverto ora che voi perirete. (20) Come le nazioni ch'il Signore sta per far sparire dal vostro cospetto, così perirete; in seguito al vostro non ubbidire al Signore, Iddio vostro.

IX

(1) Ascolta Israel: Tu sei in oggi per passare il Giordano, per andare a conquistare nazioni grandi e potenti più di te, città grandi e fortificate sino al cielo; (2) Gente grande ed alta, di razza gigantesca, che tu conosci, e di cui udisti dire:

לְבַבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: (15) הַמּוֹלִיכְךָ
 בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נַחֲשֵׁי שָׂרָף וְעַקְרָב
 וְצִמְאוֹן אֲשֶׁר אֵין־מַיִם הַמוֹצִיא לְךָ מֵיִם מִצּוֹר
 הַחֲלֹמִישׁ: (16) הַמֵּאֲכִלְךָ מִן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר
 לֹא־יִרְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עֲנֶהְךָ וּלְמַעַן נִסְתָּךָ
 לְהִיטִיבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ: (17) וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כֹּחִי
 וְעֲצָם יָדַי עָשָׂה לִי אֶת־הַחֵיל הַזֶּה: (18) וּזְכַרְתָּ
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתָּן לְךָ כַּח
 לַעֲשׂוֹת חֵיל לְמַעַן הַקִּים אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה אֲשֶׁר־
 נִשְׁבַּע לְאַבְרָם בְּיוֹם הַזֶּה: פ (19) וְהָיָה

DEUTERONOMIO VIII

(15) — Il quale ti fece viaggiare pel deserto grande e terribile, (per luoghi) di serpenti, Sarafi e scorpioni; luoghi aridi, dove non è acqua; il quale ti fece sgorgare l'acqua dalla rupe del macigno; (16) Il quale nel deserto ti diede a mangiare la Manna, ignota ai padri tuoi; per farti soffrire delle privazioni, e per isperimentarti, per farti felice nel tuo avvenire. — (17) E tu dica nel tuo cuore: La mia forza ed il vigore della mia mano m'hanno procacciata questa prosperità. (18) Ma ti ricorderai del Signore, Iddio tuo, che (cioè) è egli che ti dà la forza di prosperare, per attenere la promessa che ha giurata ai padri tuoi, come in oggi avviene [cioè dopo la disfatta di Sihhòn e d'Og, la divina promessa mostravasi in parte effettuata]. (19) Chè se tu, mettendo in

(ה) לֹא בְעֲדַקְתְּךָ וּבִישׁוֹר לְבַבְךָ אֶתָּה בָּא לְרִשֵּׁת אֶת־אֲרָצָם כִּי בְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפְּנֶיךָ וּלְמַעַן הַקִּים אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לֹא־בְרָהֶם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: (ו) וַיִּדְעַתְּ כִּי לֹא בְעֲדַקְתְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ כִּי עַם־קָשָׁה־עֲרָף אָתָּה: (ז) וְכֹל אֶל־תִּשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמַדְבָּר לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־יֵצְאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־בְּאֲכַם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמְּרִים הָיִיתָ עִם־יְהוָה: (ח) וּבְחָרֹב

DEUTERONOMIO IX

scaccerà d'innanzi a te. (5) Non è per la tua probità e per la rettizza del tuo cuore, che tu andrai a conquistare la loro terra; ma per la malvagità di queste nazioni il Signore, Iddio tuo, le scaccerà dal tuo cospetto, e per attenerne la promessa ch' il Signore ha giurata ai padri tuoi, Abramo, Isacco e Giacobbe. (6) Sappi ch' egli non è per la tua bontà, ch' il Signore, Iddio tuo, è per darti questa buona terra; poichè tu sei un popolo di dura cervice. (7) Sovvengati — non ten dimenticare — quante volte hai provocato a sdegno il Signore, Iddio tuo, nel deserto. Dal giorno in cui usciste della terra d' Egitto, sino al vostro arrivo in questo luogo, siete stati ribelli verso il Signore. (8) Anche presso all' Orèb [dove Dio

גָּדוֹל וְרַם בְּנֵי עֲנָקִים אֲשֶׁר אֶתָּה יָדַעְתָּ וְאֶתָּה שָׁמַעְתָּ מִי יִתְיַצֵּב לִפְנֵי בְנֵי־עֲנָק: (א) וַיִּדְעַת הַיּוֹם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא־הָעֹבֵר לִפְנֶיךָ אִישׁ אֶבְלָה הוּא יִשְׁמִידֵם וְהוּא יִכְנַעֵם לִפְנֶיךָ וְהוֹרִשְׁתֶּם וְהִאֲבַדְתֶּם מֵהָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לְךָ: שְׁלִישִׁי (ב) אֶל־תֹּאמַר בְּלִבְבְּךָ בְּהַרְף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אַתֶּם מִלִּפְנֵיךָ לֵאמֹר בְּעֲדַקְתִּי הֵבִיאֲנִי יְהוָה לְרִשֵּׁת אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְרִשְׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה מוֹרִישָׁם מִפְּנֶיךָ:

DEUTERONOMIO IX

Chi mai potrebbe stare a fronte della stirpe dei giganti? (3) Sappi adunque in oggi, ch' il Signore, Iddio tuo, è egli che ti precederà qual fuoco vorace; egli li distruggerà, ed egli gli abbasserà innanzi a te, in guisa che tu gli scaccerai, e li farai sparire rapidamente, come il Signore t' ha promesso. (4) Non dire nel tuo cuore, quando il Signore, Iddio tuo, li discaccerà dal tuo cospetto: Per la mia probità hammi il Signore portato a conquistare questo paese — mentre (invece) egli è per la malvagità di queste nazioni, ch' il Signore le

(ד) וברשעת הגוים האלה: הכבון כלעת רומ"מן, לא כרש"י ורש"ם, שאם כן מִכְּנֵי הַיָּם לוֹ לִמּוֹר. וְהֵכֵה וְיָו וּבְרִשְׁעַת עֲכִיכָה הַתְּכַנְדוֹת (quum, mentre, tandis que) וְהֵסֵב עִמָּךְ וּכְקִלְקֵךְ, וְכֵן מִדּוּעַ בָּאתָ אֵלַי וְאֵתָּה שָׂכַחְתָּ אֲדֹמִי (בראשית כ"ו כ"ז), לִמָּה הִקְרַחְתָּ לִּי כַעֲמִי וְהֵ' עֵבֶה זֵי (רות א' כ"א), אִיךְ תִּחַמֵּר אֶהְבֶּתִּיךָ וְלִבְךָ אִין אֲמִי (שופטים י"ו ט"ו), מֵה לְךָ לְפָנֶיךָ יְהוָה וְאֵתָּה שָׂכַחְתָּ

אֵלַי קוֹם רַד מֵהַר מִזֶּה כִּי שַׁחַת עִמָּךְ אֲשֶׁר
 הוֹצֵאת מִמִּצְרַיִם סֵרוּ מֵהַר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
 צִוִּיתִים עֲשׂוּ לָחֶם מִסֶּכֶה: ^(ט) וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֵלַי לֵאמֹר רְאִיתִי אֶת־הָעַם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־
 קִשָּׁה־עֶרְף הוּא: ^(י) הֲרַף מִפְּנֵי וְאֲשִׁמִּידֶם
 וְאֶמְחָה אֶת־שִׁמְם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאֶעֱשֶׂה
 אוֹתְךָ לְגוֹי־עֲצוּם וְרַב מִמֶּנּוּ: ^(יא) וְאַפֵּן וְאֵרֵד
 מִן־הַהָר וְהָהָר בְּעַר בְּאֵשׁ וְשָׁנִי לִוְחַת הַבְּרִית
 עַל שְׁתֵּי יָדַי: ^(יב) וְאֵרָא וְהִנֵּה חֲטֵאתֶם לִיהוָה
 אֲלֵהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֹגֵל מִסֶּכֶה סִרְתֶּם
 מֵהַר מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־צִוִּה יְהוָה אֶתְכֶם:

DEUTERONOMIO IX

qui; poichè commessa ha una grave colpa il tuo popolo, che traesti dall'Egitto; si scostarono presto dalla via ch'io ho loro prescritta, si fecero un idolo di getto. (13) Ed il Signore mi soggiunse, con dire: Vedo che questo popolo è gente di dura cervice. (14) Lasciami, ch'io li distrugga, e ne cancelli il nome di sotto al cielo; indi farò di te una nazione potente e numerosa più di essi. (15) Ed io mi volsi, e scesi dal monte — ed il monte ardeva nel fuoco — avendo sulle due mie braccia le due tavole del patto. (16) E vedendo che avevate peccato al Signore Iddio vostro, e fattovi un vitello di getto, scostandovi in breve tempo dalla via prescrittavi dal Signore;

(*) קַיִן נִטְרָחַל.

הַקְּצַפְתֶּם אֶת־יְהוָה וַיִּתְאַפֵּן יְהוָה בְּכֶם
 לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: ^(ט) בְּעַלְתִּי הַהָרָה לָקַחַת
 לִוְחַת הָאֲבָנִים לִוְחַת הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת
 יְהוָה עִמָּכֶם וְאֲשַׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אֲכַלְתִּי וּמַיִם לֹא
 שָׁתִיתִי: ^(י) וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לִוְחַת
 הָאֲבָנִים כְּתוּבִים בְּאֶזְבֵּעַ אֱלֹהִים וְעַלֵּיהֶם
 כָּכַל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר
 מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל: ^(יא) וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים
 יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי
 לִוְחַת הָאֲבָנִים לַחֹת הַבְּרִית: ^(יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה

DEUTERONOMIO IX

vi diè la Legge] irritaste il Signore; ed il Signore s'adirò contro di voi, a segno di (volar) distruggervi. (9) (Allora, dico), quand'io salii al monte per ricevere le tavole di pietra, le tavole (cioè) del patto, ch' il Signore ha stabilito con voi, e mi trattenni nel monte quaranta giorni e quaranta notti, pane non mangiai ed acqua non bevetti; (10) Ed il Signore mi diede le due tavole di pietra, scritte col dito di Dio, sulle quali erano precisamente tutte le parole dal Signore a voi pronunziate, nel monte, di mezzo al fuoco, nel giorno della radunanza. (11) Ora, in capo di quaranta giorni e quaranta notti, il Signore mi diede le due tavole di pietra, le tavole del patto. (12) Ed il Signore mi disse: Muoviti, scendi tostamente di

(17) Afferrai le due tavole, e le gettai dalle due mie braccia, e le spezzai in vostra presenza. (18) Indi mi gettai davanti al Signore, come antecedentemente, per quaranta giorni e quaranta notti, senza mangiar pane, nè bere acqua; (e ciò) pel sì grave peccato che avevate commesso, facendo ciò che spiace al Signore, in guisa da irritarlo. (19) Perciocchè io temeva a cagione dello sdegno e dell'ira, onde il Signore era acceso contro di voi, a segno di (voler) distruggervi. Ed il Signore m'esaudì anche quella volta. (20) E contro Aronne adirossi il Signore grandemente, a tale da (voler) distruggerlo; ed io pregai nello stesso tempo anche per Aronne. (21) Quanto poi al peccato da voi fatto, (cioè) il vitello, lo presi, lo bru-

וַיִּשֶׂה יָקָח אֶת הָאֵהָל וְכַעַב לוֹ מִחוּץ לַמִּדְבָּר, וְאִזְ הִתְעַבַּד לְהַתְפַּלֵּל עַל יִשְׂרָאֵל, וְצַל סַפְק שְׁהִיָּה אוֹכַל עֵצֵיב, וְעִנְיָן זֶה לֹא כֹזֵב בְּסִפְר שְׁמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִיָּד דְּבַר מִסְרָס לְיִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא יָדְעוּ מִה עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ אֵהָל, וְכַאֲזַן מִשֶׁה מוֹדְעִים הֵעֲנִין, לְהַגִּיד לָהֶם עוֹלָם חֲטָאֵת, כִּי כָל כֵּךְ הוֹרֵךְ לְהַתְפַּלֵּל וְלְהִתְעַנּוֹת כְּדֵי לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, וְהִנֵּה בְּאִזְרוֹ וְאֵתְכַל לִפְנֵי ה' לֹא אֹמֵר בְּהַר. וְהִנֵּה שְׂכַחוּ לְעוֹטֵה (י' י') וְאֵכְבִּי עֲמוּדָתִי בְּהַר כְּיֻמִּים הִרְאֵנוּסִים אֲרֻבְעִים יוֹם וְאֲרֻבְעִים לַיְלָה וְיִשְׁמַע ה' אֵלַי גַּם בְּעַם הַיּוֹם, אֵיכֻנו סוֹתֵר אֶת פִּירוֹשׁ, כִּי וְיִשְׁמַע ה' אֵלַי לֹא יִתְכַן שִׁיְהִיָּה עֲבִינוּ שֶׁה' שׁוֹעַ אֵלַי (לְבַלְתִּי הַשְׁמִית אֶתְכֶם) אַחֵר אֲרֻבְעִים יוֹם עַל תְּפִלָּה שֶׁהִתְפַּלְלָתִי בְּהַר, כִּי אֵינְן סַפְק עֲקוּדִים שִׁיעֵלָה אֶל הַהַר, כְּשֶׁאֹמֵר לוֹ ה' פֶּסֶל לָךְ שֶׁנִּי לִוְחוֹת אֲנִיכִים כְּרִאֲשׁוֹנִים, כְּבַר כְּתָרְנָה לוֹ, שֶׁאֵם הִיָּה בְּלָבוֹ לְכַלּוֹת מִה מִקּוֹם לְלוֹחֹת? אֲנִל וְיִשְׁמַע ה' אֵלַי הוּא כְּיוֹם הֵעֲנִין, כְּאֹזֵר: עֲמוּדָתִי בְּהַר אֲרֻבְעִים יוֹם לְקַבֵּל הַלוֹחֹת הַשְּׂכִינֹת, וְהִנֵּה גַם בְּעַם הַיּוֹם הַיּוֹם אֵלַי וְלֹא אֲבִה הַשְּׁמִיחָךְ, וְאֹמֵר לִי קוֹם לָךְ לְמוֹסַע לִפְנֵי הַעַם. וְתַלְמוּדֵי שְׂבִתִּי אֲנִיכֻסֵּה אֹזֵר כִּי לֹא יִתְכַן לֹמֵר שֶׁאֲכַל בְּלַיְלָה, כִּי כְּתוּב מ' יוֹם וּמ' לַיְלָה גַם כַּאֲזַן גַּם בְּשִׁתִּי סְעוּיִים אַחֲרֹת בְּשֶׁה, וְדִרְךְ לֹמֵר כִּי אֲב"פ שֶׁהִתְפַּלֵּה וְהִתְעַבִּית לֹא הִיוּ בְּצוּרֹת הָאֵל, אֲלֹל וּוְרָגוּבוֹ עַל מִשֶׁה, עַם כָּל זֶה הָאֵל כְּתוּב בּוֹ כֵּךְ לְעוֹלָה מְעַבְדוֹ עַל אֲדָם, וְיִשְׁמַע וְיִתְחַלֵּה לֹא כְּחֻבוֹן לְהִתְעַבֵּת אֲלֵל שְׁלֵשָׁה אוֹ אֲרֻבְעָה יוּמִים בְּלֹא אֲכִילָה בִּינְיָתִים, וְכִשֶׁהֲרִיגֵשׁ נַעֲבִינוּ כֵּךְ הוֹסִיף לְהִתְעַבֵּת עוֹד אֲרֻבְעִים יוֹם. כְּרִאֲשׁוֹנָה: לְעִנְיָן מִסְפֵּר הַיּוּמִים בְּלַבֵּר, שֶׁהוּ אֲרֻבְעִים. הַכְּעִים בְּלִי מִקְרָא אֵינְן עֲבִינוּ הַקְּבִיף, אֲלֵל גִּרֵם לְעַר. עֵינֵן פִּירוֹשׁ כְּעַם סָה נִתְ"הַש. (כ"א) וְאֲכַת וְגו': אֲוִלִי הֵעֲגַל הִיָּה עֵיקְרוֹ מִיֵּטֵב וְעַסֵּר שְׂגַבְלוֹ בְּזֹרֵת עֲגַל וְיִבְשָׁאוּ בֹאֵשׁ וְזַסְהוּ וְזֵב. וְהִנֵּה מִשֶׁה עֲרַף אֶת הֵעֲגַל בֹּאֵשׁ לְהַשְׂחֵךְ מְעַלִּין הוֹסֵב, וְאֵחָדָךְ כְּתָת אֶת הַסֵּרֵס אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ (אֲדוּכִי אֲבִי ז"ל). מִדְּוִי: כִּי לֹא מִיֵּטֵב הוּא, אֲלֵל כְּחִימָה דְקָה, כְּעֵינְ עֲמִיכָה, וְלִפִּיכָךְ מוֹלֵת טַחֲוֹן דְּבוּקָה בְּעַם עַם וְאֲכַת.

www.torah.it

(יז) וְאֶת־פֶּשׁ בִּשְׁנֵי הַלְּחֹת וְאִשְׁלַכְּם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאִשְׁבַּרְם לְעֵינֵיכֶם: (יח) וְאֶת־נַפְלִי לִפְנֵי יְהוָה כְּרִאֲשֹׁנָה אֲרֻבְעִים יוֹם וְאֲרֻבְעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אֲכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שְׁתִּיתִי עַל כָּל־ חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר חָטַאתֶם לַעֲשׂוֹת הַרְעָה בְּעֵינַי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: (יט) כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחֲמָה אֲשֶׁר קָצַף יְהוָה עָלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהוּא: (כ) וּבְאַהֲרֹן הַתַּאֲנֵף יְהוָה מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶת־פֶּלֶל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן בְּעַת הַהוּא: (כ"א) וְאֶת־ חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר־עֲשִׂיתֶם אֶת־הָעֵגֹל לְקַחְתִּי וְאִשְׂרַף אֹתוֹ בְּאֵשׁ וְאֶכַת אֹתוֹ טַחֲוֹן הַיֵּטֵב

מוֹסֵר (תְּהִלִּים כ' י"ז). (יח) וְאֶתְנַפֵּל לִפְנֵי ה' כְּרִאֲשׁוֹנָה: מִסְפֵּר שְׁמוֹת אֵינְן כְּרִאֵה כָּלֵל שְׁהִיָּה מִשֶׁה בְּהַר אֲרֻבְעִים יוֹם שְׁלֹשׁ סְעוּיִים אֲלֵל שְׁתִּים, אֲרֻבְעִים יוֹם לְלוֹחֹת רִאֲשׁוֹנוֹת (שְׁמוֹת כ"ד י"ח), וְאֲרֻבְעִים לַשְּׂכִינֹת (ל"ד כ"ח), וְכַאֲזַן כֹּזֵב שְׁהִיָּה בְּהַר בְּשִׁתִּי סְעוּיִים אֲרֻבְעִים יוֹם, לְקַבֵּל הַלוֹחֹת הִרְאֵנוּסֹת (ט' י"ז) וְהַשְּׂכִינֹת (י' י') וְעוֹד כֹּזֵב שְׁהִיָּה אֲרֻבְעִים יוֹם בְּתַפְלָה וְתַעֲנִית וְאִי אֲפַסֵּר לֹמֵר כְּדַבְּרִי רִאֲב"ע (לְעוֹטֵה י' סְבוּק ג') שֶׁלֹּא הִתְעַבַּד מִשֶׁה אֲלֵל ס' יוֹם, כִּי לֹא יִתְכַן שֶׁאֲרֻבְעִים הַיּוֹם עַל תְּפִלָּה יִהְיוּ הֵם יוֹמֵי קְבִלַת לִוְחוֹת שְׂכִינֹת, כִּי כְּשֶׁאֹמֵר לוֹ פֶּסֶל לָךְ וְכוּ' וְעֵלָה אֵלַי הַהַר, כְּבַר מוֹחַל לָהֶם, וְלֹא הִיָּה בְּדַעַתוֹ לְכַלּוֹת, שֶׁאֵם יִבְלַס מִה מִקּוֹם לְלוֹחֹת וְלֹאֲרֹן? אֵם כֵּן אֲרֻבְעִים יוֹם עַל קְבִלַת לִוְחוֹת שְׂכִינֹת לֹא הִיוּ לְתַפְלָה. עַל כֵּן כְּרִאֵה כִּי מִשֶׁה יִשַׁב כְּדַבְּרֵי רז"ל ק"ךְ יוּמִים בְּלֹא אֲכִילָה וְשְׂמִיָּה, אֲלֵל שֶׁלְּעַתִּי הַאֲרֻבְעִים לֹא הִיוּ עַל הַהַר, אֲלֵל בְּהַלּוֹ, וְהִנֵּה הַיּוּמִים שְׂכַחוּר עֲלֵיהֶם

(כ) ואתפלל אל־יהוה ואמר אדני יהוה אל־
 תשחת עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך
 אשר־הוצאת ממצרים ביד חזקה: (כז) זכר
 לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל־תפן
 אל־קשי העם הזה ואל־רשעו ואל־חטאתו:
 (כח) פן־יאמרו הארץ אשר הוצאתנו משם
 מבלי יכלת יהוה להביאם אל־הארץ אשר־
 דבר להם ומשנאתו אותם הוציאם להמתם
 במדבר: (כט) והם עמך ונחלתך אשר הוצאת
 בכחך הגדל ובזרעך הנטויה: פ רביעי

DEUTERONOMIO IX.

gervi. (26) E pregando il Signore, dissi: Iddio, Signore! Non esterminare il tuo popolo, anzi il tuo patrimonio, che riscattasti colla tua grandezza, che traesti dall'Egitto con mano potente. (27) Sovvengati de' tuoi servi, Abramo, Isacco e Giacobbe; non badare alla durezza di questo popolo, alla sua reità, ed al suo peccato. (28) Perchè non dicasi nel paese, onde ci traesti: Non avendo potuto il Signore condurli alla terra che avea loro promessa, e per l'odio in cui gli ebbe [scorgendo di non potere adempire la sua parola], li trasse nel deserto, per farli ivi perire. (29) Eppure essi sono il tuo popolo ed il tuo patrimonio, che traesti colla grande tua potenza, o col tuo braccio steso.

עד אשר־דק לעפר ואשלך את־עפרו אל־
 הגחל הייך מן־ההר: (כב) ובתבערה וכמפה
 ובקברת התאוה מקצפים הייתם את־יהוה:
 (כג) ובשלח יהוה אתכם מקדש ברנע לאמר
 עלו ורשו את־הארץ אשר נתתי לכם ותמרו
 את־פי יהוה אלהיכם ולא האמנתם לו ולא
 שמעתם בקלו: (כד) ממרים הייתם עם־יהוה
 מיום דעתי אתכם: (כה) ואתנפל לפני יהוה את־
 ארבעים היום ואת־ארבעים הלילה אשר
 התנפלתי כי־אמר יהוה להשמיד אתכם:

DEUTERONOMIO IX.

ciai [calcinai] nel fuoco, e lo pestai e tritai ben bene, sinchè si sminuzzò in polvere; e ne gettai la polvere nel torrente che scende dal monte. (22) Così pure in Taverà [Numeri XI 4-3], ed in Massà [Esodo XVII 2-7], ed in Kivròt-hattaavà [Numeri XI 4-34], avete provocato a sdegno il Signore. (23) E quando il Signore vi mandò da Cadèsh-Barnea, con dire: Andate a conquistare il paese che v'ho assegnato — foste ribelli al comando del Signore, Iddio vostro, e non gli prestaste fede e non l'ubbidiste. (24) Ribelli foste verso il Signore dal dì ch'io vi conobbi. (25) Io dunque mi gettai davanti al Signore, durante quei quaranta giorni e quaranta notti, (che ho già detto) che mi gettai, poichè il Signore voleva distrug-

X

(1) In quel tempo il Signore mi disse: Tagliati due tavole di pietra, come le prime, e (con esse) sali a me sul monte; e fatti (anche) un'arca di legno. (2) Ed io scriverò su quelle tavole le parole ch'erano sulle tavole prime, che hai spezzate, e le porrai nell'arca. (3) Ed io feci un'arca di legna d'acacia, e tagliai due tavole di pietra come le prime, e salii al monte, colle due tavole in mano. (4) Ed egli scrisse su quelle tavole una scrittura eguale alla prima, (cioè) i dieci comandamenti, ch'il Signore pronunziò a voi nel monte, di mezzo al fuoco, nel giorno della radunanza; indi il Signore me le diede. (5) Ed io mi volsi, e scesi dal monte, e posi le tavole nell'arca che feci, ed ivi rimasero, come mi comandò il Signore. (6) E i figli d'Israel partirono dai (così detti) pozzi dei Jaacanidi, (e recaronsi) a Mosserà. Quivi morì Aronne e vi fu seppellito, e gli succedette nel (sommò) sacerdozio Eleazaro suo figlio. (7) Di là mossero verso Gudgòda, e da Gud-

(א) ועשית לך ארון עץ: הכתוב בדברי הרמ"ן בפירושו ראשון שאיכנו ארון של זבלאל, אלא ארון שנעשה לשעה עד שנעשה המשכן, והיה כלו עץ, הוא והמכסה אשר עליו, וכשנעשה המשכן גבוהו; אך לא נזק באמרו כי זראשבות לא לזה לעשות ארון כי ידע שנזכר, ויותר יתכן לומר כי זראשבות מתוך חזתן של ישראל אחר מתן תורה היה רגון האל שישים משה את הלוחות לעיני העם עד שיעשו המשכן, ואחר שמתאו לא היו כדאי להסתכל בהם, וזוהו לתתם מיד בתוך ארון העשוי לזכרון השעה. (ה) ויהיו שם: עד שהוקם המשכן. (ו, ז) ובני ישראל נסעו וגו': פסוק זה וזלואחריו קשים מאוד, כי לא ידענו מה ענינם במקום הזה. ורש"י ב"ס ורא"ב אמרו שהם להודיע כי אהרן לא מת מיד, וזה לא יועיל ולא יעיל, כי יודעים היו ישראל כי אהרן לא מת רק זה זמן מועט, ואם היה משה רובם להזכירם זאת, למה לו להזכיר המעלות, ולא אמר כי חי עד שנת הארבעים? ולדברי האומרים כי כוספו אחר זמן, לא הרוחנו מזה, כי לא יוצן מה ראה המוסף להוסיבם. ואם זכרונם לרקוח מוקדם אחר, לא כודע מהיכן כלקחו, ואיה מוקומו. והשומרוניס הוסיפו: ובני ישראל נסעו ממוסרות ויחכו בצני יעקן. משה כסעו ויחכו ביטבתה ארץ כדלי מים. משה כסעו ויחכו

www.torah.it

(א) בעת ההוא אמר יהוה אלי פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ: (ב) ואכתב על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשנים אשר שברת ושמתם בארון: (ג) ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לוחות אבנים כראשנים ואעל ההרה ושני הלוחות בידי: (ד) ויכתב על הלוחות כמכתב הראשון את עשרת הדברים אשר דבר יהוה אליכם בהר מתוך האש ביום הקהל ויתגם יהוה אלי: (ה) ואפן וארד מן ההר ואשם את הלוחות בארון אשר עשיתי ויהיו שם באשר צוני יהוה: (ו) ובני ישראל נסעו מבארת בני יעקן מוסרה שם מת אהרן ויקבר שם ויבהן אלעזר בנו תחתיו: (ז) משם נסעו הנגד גדה

(*) פתח זבחתה.

הַשְׁחִיתָךְ: (84) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם לְךָ לְמַסַּע
 לִפְנֵי הָעָם וַיְבֹאוּ וַיִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
 נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָם לָתֵת לָהֶם: פ ^{המישי}
 וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מַה יְהוּה אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל
 מֵעַמְּךָ כִּי אִם־לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לָלֶכֶת בְּכָל־דַּרְכָּיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וּלְעַבֹד
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ:
 (85) לְשֹׁמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר
 אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ: (86) הֲזֵן לִיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמַי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וּכְל־

DEUTERONOMIO X

Signore non volle estermarti. (14) Ed il Signore mi disse: Alzati, va per duce davanti al popolo; e vadano e conquistino il paese, che giurai ai padri loro di dare ad essi. (12) Or dunque, Israel, che cosa chiede da te il Signore, Iddio tuo? (Null'altro) se non se temere il Signore, Iddio tuo, seguire tutte le sue vie, ed amarlo, e servire il Signore, Iddio tuo, con tutto il cuore e con tutta l'anima; (13) Osservare i precetti del Signore e i suoi statuti, ch'io ti comando oggi; (e ciò) perchè tu bene. (14) Ecco, al Signore, Iddio tuo, appartengono i cieli e i cieli dei cieli, la terra e quanto è in essa.

בַּהֲלֵלִי, וְלֹא חֲזַה הַשְׁחִיתָךְ. (84) לְמַסַּע: כְּמוֹ מַסִּיעַ מִבְּנֵי הַפְּעֻלָּה בְּכֹחַ מוֹנִיחַ וְנֹכֵחַ.
 (86) מַה ה' אֱלֹהֶיךָ שׂוֹאֵל מֵעַמְּךָ: לֹא זֶה שֶׁהוּא שׂוֹאֵל מִמְּךָ הוּא דָבָר קָל

וּמִן־הַגִּדְגָּדָה יִטְבַּחְתָּה אֶרֶץ נְחֹלִי־מַיִם: (8) בָּעֵת
 הַהִוא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת־שִׁבְט הַלְוִי לְשֵׂאת
 אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לְעַמּוֹ לִפְנֵי יְהוָה
 לְשִׁרְתוֹ וּלְכַרֵּךְ בְּשִׁמּוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (9) עַל־
 כֵּן לֹא־הָיָה לְלוֹוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם־אֲחָיו יְהוָה
 הוּא נַחֲלָתוֹ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לוֹ:
 (10) וְאָנֹכִי עֲמַדְתִּי בְּהָר כַּיָּמִים הָרִאשֹׁנִים
 אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה
 אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהִוא לֹא־אַבָּה יְהוָה

DEUTERONOMIO X

goda a Jotvatha, paese di rivi d'acqua. (8) In quel tempo [cioè dopo il fatto del vitello d'oro] il Signore distinse la tribù dei Leviti, (perchè avesse) a portare l'Arca del patto del Signore, e stare davanti al Signore per servirlo, e benedire nel suo nome, (come avviene) sino a quest'oggi. (9) Quindi è che non fu assegnato a Levi porzione e patrimonio co'suoi fratelli [nella divisione delle terre]: (il ministero del) Signore è il suo patrimonio, come il Signore, Iddio tuo, gli promise. (10) Io dunque stetti nel monte altrettanto tempo quanto per lo innanzi, (cioè) quaranta giorni e quaranta notti; ed il Signore m'esaudi anche quella volta, il

בַּעֲבֹרְכֶם. מִשָּׁם כָּסֶעוּ וַיִּחַדּוּ בַּעֲלִיּוֹן גִּזְרֵי, מִשָּׁם כָּסֶעוּ וַיִּחַדּוּ בַּמִּדְבָּר כִּינִי הִיא קִדְשָׁה. מִשָּׁם
 כָּסֶעוּ וַיִּחַדּוּ בַּהֲרֵי הַהָר. וַיּוֹתֵם שָׁם אֶהֱרֹן וַיִּקְבַּר שָׁם וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַחֲתָיו, כֹּל זֶה
 לַהֲשׂוֹת הַעֲבֹדָה לְמַעַן שְׂכַחֵם בְּפִרְשַׁת מִסְעֵי, אֲבָל מִה עֲבֹדָה כֹּל זֶה לְכַאֵן? (10) וְאָנֹכִי
 עֲמַדְתִּי: לְקַבֵּל הַלְוִיִּם הַשְׂכִּיּוֹת, כִּי קוֹדֵשׁ לָכֵן כָּבֵד שִׁמְעֵי ה' אֵלַי בַּהֲתַפְּלִי לִפְנֵי

(15) Eppure il Signore s'attaccò esclusivamente ai tuoi padri, e gli amò; ed elesse la loro posterità, voi (cioè), tra tutt'i popoli, come in oggi avviene. (16) Circoncidete adunque il prepuzio del vostro cuore [spogliatelo di quanto lo rende ottuso], nè più indurate la vostra cervice [siate pieghevoli e docili]. (17) Perciocchè il Signore, Iddio vostro, è il Dio degli dèi, ed il padrone dei padroni, Iddio grande, potente e tremendo, il quale non usa parzialità, e non riceve corruzione. (18) Fa giustizia all'orfano ed alla vedova; ed ama il forestiere, per dargli pane e indumento. (19) Ed (anche voi) amerete il forestiere, poichè foste forestieri nel paese d'Egitto. (20) Il Signore, Iddio tuo, temerai, lui servirai, a lui sarai attaccato, e nel suo nome giurerai. (21) Egli è la tua gloria, ed è egli il tuo Dio, il quale ha operato in favor tuo quelle grandi e tremende cose, ch' i tuoi occhi hanno vedute. (22) In settant' anime recaronsi i tuoi padri in Egitto, ed ora il Signore, Iddio tuo, ti costitui in moltitudine paragonabile alle stelle del cielo.

אלה הכוונה שאינכם שואל דבר לעצמו, כי אם לטוב לך. (מז) ומלתם את ערלת לבבכם: הסירו המכסה הזועמו לבלתי הבין. (יז) אלתי האלהים: יש מאלהים אחרים שיש להם מליצות וכח כגון השמש והירח, והנה הוא עליון עליהם. לא ישא פנים: להיות הכל שוים לפניו, להיותו עליון על כל. (כא) הוא תהלתך: אשר צו תפארה, נהיות לך אלה כזה.

אֲשֶׁר-בָּהּ: (מז) רַק בְּאֲבֹתֶיךָ חִשַּׁק יְהוָה
 לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזֵרְעָם אַחֲרֵיהֶם בְּכֶם
 מִכָּל-הָעַמִּים בַּיּוֹם הַזֶּה: (מח) וּמִלֹּתֶם אֶת עֵרְלַת
 לִבְבְּכֶם וְעֵרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד: (יח) כִּי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאָדָמָה
 הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנָיִם
 וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: (יט) עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוּם וְאֶלְמָנָה
 וְאַהֲבֵב גֵּר לְתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: (כ) וְאַהֲבֵתֶם
 אֶת-הַגֵּר כִּי-גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:
 (כא) אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבּוֹ
 תִדְבָּק וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע: (כב) הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא
 אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר-עָשָׂה אֹתְךָ אֶת-הַגָּדֹל וְאֶת-
 הַנּוֹרָא אֵל אֱלֹהֵי אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ: (כג) בְּשִׁבְעִים
 נַפְשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיִם וְעַתָּה שְׂמֹךְ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב:

(*) קמ"ז כ"ק.

וְסוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרֹדְפִם אַחֲרֵיכֶם וַיֹּאבְדֶם
 יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (ה) וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
 בְּמִדְבַר עַד־בְּאֶמֶס עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה: (ו) וַאֲשֶׁר
 עָשָׂה לְדַתְּךָ וּלְאֲבִירֶם בְּנֵי אֵלִיָּאב בְּנִדְאוּבֵן
 אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּכְלַעַם וְאֶת־
 בְּתִיחֶם וְאֶת־אֶהֱלִיָּהֶם וְאֶת כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר
 בְּרִגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל־יִשְׂרָאֵל: (ז) כִּי עֵינֵיכֶם
 הִרְאִיתֶם אֶת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדֹל אֲשֶׁר
 עָשָׂה: (ח) וּשְׁמֵרְתֶם אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר
 אָנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם לְמַעַן תִּחְזְקוּ וּבִאתֶם
 וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה

DEUTERONOMIO XI

gitto, a' suoi cavalli ed a' suoi cocchi, che vi correvano dietro, ed egli fece traboccare le acque del mar rosso in faccia ad essi, facendoli così il Signore sparire sino a quest'oggi [cioè per sempre]; (5) E quanto fece a voi nel deserto, sino al vostro arrivo a questo luogo; (6) E quanto fece a Dathàn e ad Aviràm, figli d'Eliav rubenita, i quali la terra, spalancata la bocca, ingojò, colle loro case e tende, ed ogni essere vivente del loro seguito, (e ciò) in mezzo a tutt'Israel. (7) Ma voi, coi vostri occhi avete veduto tutte le grandi cose operate dal Signore. (8) Osservate adunque tutt'i precetti ch'io vi comando oggi, affinchè abbiate (da Dio) la forza d'andare e conquistare il paese, alla cui conquista siete per passare;

יא

(א) וְאֶהְבֵּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּשְׁמֵרְתָה
 מִשְׁמֵרָתוֹ וְחֻקָּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתָיו כָּל־
 הַיָּמִים: (ב) וַיִּדְעַתֶּם הַיּוֹם כִּי לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם
 אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ וְאֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶת־מוֹסַר
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גְּדֹלּוֹ אֶת־יְדוֹ הַחֲזָקָה
 וּזְרָעוֹ הַנְּטוּיָה: (ג) וְאֶת־אֲתֹתָיו וְאֶת־מַעֲשָׂיו
 אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרְעָה מֶלֶךְ־
 מִצְרַיִם וּלְכָל־אֶרֶצוֹ: (ד) וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל
 מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרֶכְבּוֹ אֲשֶׁר הִצִּיף אֶת־מַיִ

DEUTERONOMIO XI

XI

(1) Amerai quindi il Signore, Iddio tuo, ed osserverai sempre le sue prescrizioni, i suoi statuti, le sue leggi e i suoi comandamenti. (2) Voi dovete oggimai esserne convinti: imperciocchè non (parlo io già) coi vostri figli, i quali non hanno conosciuto e veduto l'ammaestramento del Signore, Iddio vostro, la sua grandezza, la sua mano potente, ed il suo braccio steso; (3) Ed i suoi prodigj, e le sue opere; (quello cioè) che fece nel mezzo dell'Egitto a Faraone, re d'Egitto, ed a tutt' il suo paese; (4) E ciò che fece all'esercito dell'E-

אתה תמיד עיני יהוה אלהיך בזה מרשית
 השנה ועד אחרית שנה: ^(ט) ויהי אם-
 שמע תשמעו אל-מצותי אשר אנכי מצוה
 אתכם היום לאהבה את-יהוה אלהיכם
 ולעבדו בכל-לבבכם ובכל-נפשכם: ^(י)
 ונתתי מטר-ארצכם בעתו יורה ומלקוש
 ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ^(יא) ונתתי
 עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת:
^(יב) השמרו לכם פני-יפתה לבבכם וסרתם

DEUTERONOMIO XI

paese, di cui il Signore, Iddio tuo, prende cura; sul quale il Signore, Iddio tuo, tiene costantemente gli occhi, dal principio dell'anno, sino alla fine dell'anno. (13) Ora, se voi ubbidirete ai miei precetti, che oggi v'impongo, amando il Signore, Iddio vostro, e servendolo, con tutto il vostro cuore e con tutta l'anima vostra: (14) Io (vi) darò la pioggia necessaria al vostro paese, al suo tempo, quella (cioè) dell'autunno e quella della primavera; e tu raccoglierai il tuo grano, ed il tuo mosto, ed il tuo olio. (15) E fornirò d'erba la tua campagna, ad uso del tuo bestiame, e tu vivrai nell'abbondanza. (16) Badate

רש"ם וראב"ע והמבאר. ^(ט) פן יפתה לבבכם: יפתה מאליו, וכן מרגש חנקלים יעשה. שרש פתח קרוב לשרש פתח (וקרוב לו בלשון רומי Pateo), ונקרא פתי ווי שהוא פתוח לקבל כל מה שזומע ורואה, כלי בחיבה, ככתוב פתי יחזיק ככל דברי.

(*) קסר א'.

לרשתה: ^(ט) ולמען תאריכו ימים על-האדמה
 אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם
 ולזרעם ארץ זבת חלב ודבש: ^(י) ששי
 כי הארץ אשר אתה בא-שמה לרשתה
 לא כארץ מצרים הוא אשר יצאתם משם
 אשר תזרע את-זרעך והשקית ברגלך כגן
 הירק: ^(יא) והארץ אשר אתם עברים שמה
 לרשתה ארץ הרים ובקעת למטר השמים
 תשתה-מים: ^(יב) ארץ אשר-יהוה אלהיך דרש

DEUTERONOMIO XI

(9) Ed affinché duriate lungamente su quella terra, ch' il Signore ha giurato ai vostri padri di dare ad essi ed alla loro progenie, terra che scorre latte e miele. (10) Perocchè la terra, alla cui conquista tu sei per andare, non è come la terra d'Egitto, onde siete usciti, dove spargevi la tua sementa, ed irrigavi il suolo col piede [con una macchina idraulica, detta Elice, descritta da Filone, la quale facevasi girare coi piedi], come (si fa in) un orto da erbaggi. (11) Ma il paese, alla cui conquista siete per passare, è un paese di monti e di valli; riceve l'acqua dalla pioggia del cielo. (12) È un

(*) ברגלך: עיין קליר'. (יא) ארץ הרים ובקעות: הארץ הזאת מקבלת המים מן המטר ולא מן הנהר כארץ מצרים, ואפילו היה בה איהו נהר כנילוס לא היה מועיל, כי היא ארץ הרים ובקעות ולא יוכל הנהר לעלות ולהשקות את ההר (תלמודי מוהר"ר אברהם די נוינסטער), והנה היא כריכה להשקות ה' שומעיר עליה בזמן הראוי, וכמו שפירשו

עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם
 לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ: פ
 שביעי מפסוק (כב) כִּי אִם־שָׁמַר תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־
 הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
 לַעֲשׂוֹתָהּ לְאַהֲבָהּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַבֵּת
 בְּכָל־דַּרְכָיו וּלְדַבְּקָה־בּוֹ: (כג) וְהוֹרִישׁ יְהוָה
 אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיכֶם וַיִּרְשָׁתֶם גּוֹיִם
 גְּדֹלִים וְעֲצֻמִּים מִכֶּם: (כד) כָּל־הַמְּקוֹם אֲשֶׁר
 תֵּדְרֹךְ כִּפְּרֵי־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם יְהִי מִן־הַמְּדַבֵּר
 וְהַלְבָּנוֹן מִן־הַנְּהַר נְהַר־פָּרָת וְעַד הַיַּם
 הָאֲחֵרוֹן יְהִי גְבֻלְכֶם: (כה) לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ

DEUTERONOMIO XI

terra ch' il Signore ha giurato ai padri vostri di dare ad essi, sinchè durerà il cielo sopra la terra. (22) Imperciocchè se osserverete ed eseguirete tutti questi precetti ch' io v' impongo, amando il Signore, Iddio vostro, seguendo tutte le sue vie, e tenendovi attaccati a lui; (23) Il Signore discaccerà d' innanzi a voi tutte quelle genti, e voi conquisterete nazioni grandi o potenti più di voi. (24) Ogni luogo, ove la pianta del vostro piede poserà, sarà vostro; il vostro territorio si estenderà dal deserto e dal Libano, (come pure) dal (gran) fiume, (cioè) il fiume Eufrate, sino al mare occidentale [il mediterraneo]. (25) Nessuno potrà resistere in faccia a voi: il Si-

וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:
 (יז) וְהָרָה אַפ־יְהוָה בְּכֶם וְעִצַּר אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא־יְהִי מָטָר וְהָאָדָמָה לֹא תֵתֶן אֶת־יְכוּלָהּ
 וְאַבְדַּתֶּם מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
 יְהוָה נָתַן לָכֶם: (יח) וְשַׁמְתֶּם אֶת־דַּבְרֵי אֱלֹהֵי
 עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֶתֶם
 לְאוֹת עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 (יט) וּלְמַדְתֶּם אֶתֶם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
 בִּישְׁבֹתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבִישְׁכַבְךָ
 וּבְקוּמְךָ: (כ) וְכַתַּבְתֶּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ
 וּבִשְׁעָרֶיךָ: (כא) לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם

DEUTERONOMIO XI

bene, ch' il vostro cuore non cada in errore, e voi vi scostiate (da me), e serviate ad altri dèi, e vi prostrate ad essi. (17) Chè il Signore s' accenderebbe di sdegno contro di voi, e chiuderebbe il cielo, e non vi sarebbe pioggia, e la terra non darebbe i suoi prodotti, e voi sparireste in breve tempo d' in sulla buona terra ch' il Signore è per darvi. (18) Imprimetevi adunque queste mie parole nel cuore e nell' anima, e legatelvele per insegna sul braccio, e stianvi per frontale tra gli occhi. (19) Ed insegnatele ai vostri figli, discorrendone, stando in casa, e camminando per la via, e nel coricarti e nell' alzarti. (20) E le scriverai sugli stipiti della tua casa, e sui tuoi portoni. (21) Così facendo, durerete voi e i figli vostri sulla

gnore, Iddio vostro, metterà paura e timore di voi per ogni terra, ove camminerete, come vi promise. (26) Ecco, io oggi vi pongo innanzi benedizione e maledizione. (27) La benedizione, (da effettuarsi) quando ubbidirete ai precetti del Signore, Iddio vostro, ch'io vi comando oggi. (28) E la maledizione, se non ubbidirete ai precetti del Signore, Iddio vostro, e vi scosterete dalla via ch'io vi prescrivo oggi, seguendo altri dèi, a voi sconosciuti [cioè che non v' hanno dato prove della loro divinità]. (29) Ora, quando il Signore, Iddio tuo, t' avrà portato a quel paese, alla cui conquista tu sei per andare, porrai la benedizione sul monte Gherizzim, e la maledizione sul monte Evàl [cioè: il popolo si collocò tra que' due monti, ed i Leviti, nel centro del popolo, recitarono, volti verso il Gherizzim, le benedizioni, e rivolti all' Evàl, le maledizioni. Il primo, abbondante di pascoli ed orti, venne fatto simbolo della prosperità; e l'altro al contrario nudo e sassoso, fu preso a rappresentare la celeste maledizione]. (30) Essi sono situati di

הר עיבל, פני הלוים ללד הר גריזים ואמרו והיה אם שמוע תשמע, והפכו ללד עיבל ואמרו והיה אם לא תשמע, והנה בדבורם כתבו הנרכה על הר גריזים והקללה על הר עיבל. ודע כי הר גריזים הוא מקום מרעה טוב ושדות ופרדסים, והר עיבל הוא סלע קשה ובלתי מנומית, והנה כלל עת שיראו אותם יזכרו הנרכה והקללה. (ג) אחרי דרך מבווא השמש: שתלכו אחרי דרך מערב ותמלאום (ראב"ג), ומלת אחרי היא סמוכה, אבל אינה סמוכה למלת דרך לבדה, אבל היא סמוכה לשלש מציבות דרך מבווא השמש, לפיכך מלת מבווא שהיא סמוכה למלה אחת היא צטעס משרת כמו שפתי' השנים, ומלת דרך שאינה סמוכה למלת מבווא, אלא לשתי מבווא השמש, הולכ' להיות צטעס מפסיק (ימצ), כמו שצב שפתי' השנים, ומלת אחרי שאינה סמוכה למלת דרך לבדה, אלא לשלש מציבות דרך מבווא השמש, הולכ' למפסיק יותר, והוא פשט' (כ"ד) כי שני מפסיקין רבוסים, הראשון מפסיק יותר, וידוע כי התיב' כמו כח הפשט', כמו יוני צב שפתי' השנים. ורש"י כשאל בהבנת כחם של טעמי המקרא הזה, כי משפטי הטעמים לא היו ידועים יפה בימיו, ויש לתמוה על הרמב"ן שהיה מבין בפסוקי הטעמים, ואעפ"כ תרגם כפירש"י, ואחריו המבאר העתיק דברי רש"י ככתבם, ולא העיר עליהם דבר, וכבר פירשתי הענין הזה בב"הע תקפ"ט עמוד ז"ל. מול הגלגל: איננו המקום שנקרא כן בימי יהושע, כי הוא היה סמוך לירדן, וסמוך לירדן, ויש כיוולו שחלת ככיתתם לארץ, אבל גלגל זה הוא סמוך לעיר שכם ורמק הרעה יותר. ורש"י פירש גולגל, רמק מן הגלגל, אך אין זה במשמעות מלת גול.

www.torah.org

בפניכם פחדכם ומוראכם יתן יהוה אלהיכם על-פני כל-הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם: ס ס ס מו (כו) ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: (כז) את הברכה אשר תשמעו אל-מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: (כח) והקללה אם-לא תשמעו אל-מצות יהוה אלהיכם וסרתם מן-הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא-ידעתם: ס (כט) והיה כי יביאך יהוה אלהיך אל-הארץ אשר-אתה בא-שמה לרשתה ונתתה את-הברכה על-הר גריזים ואת-הקללה על-הר עיבל: (ל) הלא-המה בעבר הירדן אחרי דרך מבווא השמש בארץ הפנעני הישב בערבה מול

(כד) רש"י פחדכם על הקרובים וכו'. (כט) ונתת את הברכה על הר גריזים: הכתיבה היא בדבור, וכמו ונתן אותם על ראש השעיר (כדברי הרמ"בן), והנה לא היו לא הלוים ולא השבעים על שני ההרים, ככתוב ביהושע (א' ל"ג) קליו אל מול הר גריזים וגו' והנה היה הארון והלוים צאמנע, ושעה שבעים מזה ללד הר גריזים, ושעה מזה ללד